

Rättviks dansen

Lördag 1980-08-02

Dagen börjar tidigt, 05.30. hos Hoffmans, Roma, som innan kvällen skall befinna sig långt därifrån, nämligen i Kungshol vid Rättvik.

De sedvanliga morgonsysslorna går fort, liksom färdigställandet av matsäcken och den sista inpackningen i bilen, så avfärden kan ske i god tid. Strax före 06.00 når vi Taxi vid Österport, där vi skall hämta en stressad Kerstin, vars väckarklocka strejkat.

Båtresan blir mindre långtråkig än vanligt, då många från "gillet" finns att prata med.

Från Nynäshamn går färden på krumbuktande vägar till Södertälje, men därifrån till Strängnäs går det destor rakare och snabbare. I Strängnäs tar vi en vilopaus och Kerstin bjuder på glass, men kiosktanten verkar att ha båda tummarna mitt i handen, så väntan blir lång i kön. Under tiden ser vi bilar med bekanta ansikten dra förbi. Resten av "gillet" passar på att köra om.

Färden går sen förbi Enköping och Sala i den varma och "goda" bilen. Solen lyser nämligen synnerligen välvilligt på oss. En bit förbi Sala stannar vi vid en rastplats med fin sjöutsikt och gör slut på matsäcken. En buss stannar och folk väller ut runt omkring oss. Snart urskiljer vi ett bekant tungomål, gotländska! Någon får syn på Lars' tröja med reklam för en känd byggnadsfirma i Roma och vi formligen överfallas av entusiastiska "landsmän"! Bussen innerhåller Garda pastoratskör på hemväg från övre Norrland. De önskar oss livligt lycka till och vi fortsätter åt varsitt håll. Vi drar vidare genom Avesta, Säter och Hedemora för att sedan göra en sväng genom Rommehed, där undertecknad sergeant under idylliska former utbildat sig till militär dynamitard en gång för länge sedan. "Ska vi nu dit i år igen?" säger hustrun med ett stönande.

Slutsträckan Borlänge-Falun-Rättvik går av bara farten och vid 17.30 tiden gör vi entre vid Kungshol efter att sista biten ha vägletts av Hasse Erlandssons instruktioner på baksidan av strategiskt uppsatta pistortavlor.

Nu står fru Ingrid på nostalgist mark, eftersom hon en gång varit här tre gånger som scout, men inte säger jag något spydigt om det.

Vi tar välvilligt emot av Marie och Johanna som leder oss till de rätta sångarna. Reseledaren som kommit dagen före bommar förstås vår ankomst och är på vift i omgivningarna.

Efterhand droppar det in den ena billasten gotlandsdansare efter den andra, dock dröjer den sedvanliga körlasten ännu. Hasse Erlandsson väntar i det längsta, men kallar till slut till samling genom att ringa i lägerklockan och se, det hjälper. Kön dyker upp och styrkan är fulltalig.

I slutet av genomgången börjar Hasse se illmarig ut och påstår att Näcken ibland på torsdagar kan förmås visa sig i Enån bredvid lägret. Han lär t o m vara villig att trots fel veckodag och klockslag visa sig för gotlänningar. Vi drar oss tveksamt ned till ån, hör så fiolspel och får se en underlig vasskönt figur lättjefullt vältra sig i vågorna. Han visar sig vara förunderligt lik Peter Prost, men vägrar komma upp, såvida inte ett födelsedagsbarn kommer ut och hämtar honom. Som av en händelse finns ett sådant tillhands, nämligen Hasse Burell som efter viss tvekan plumsar ut och under unisont bifall leder upp "den andre gubben". Som belöning hissar vi Hasse under skallande hurrarop. Till sist förbereder vi under husmors barska ledning följande morgons frukost och sover sedan ~~en~~ ena samvetets sömn.

Seved Hoffman

Rättviksdansen

Söndag 1980-08-03

Efter gårdagskvällens födelsedagsfirande var det segt i benen att springa en runda i skogen. Men onekligen mycket nyttigt för kroppen. Efter intagen lunch tog vi på våra dräkter för paraden genom Rättvik. Hasse Burell hade bestämt att en del klädde sig i 1200-talsdräkt, 2 par i rokokokläder, vårt "brudpar" i scenkläder samt naturligtvis några i bygdedräkten. Vilket härligt gäng vi blev. Vi gick i parad genom Rättvik och genom våra originella, jag menar tidsenliga klädsel fick vi många applåder. Paraden gick till Parken i Rättvik där Rättviksdansen invigdes med tal och uppvisningsdans av de utländska lagen. Höjdpunkten på denna invigningsceremoni var när kommittén för Rättviksdansen utnämnde Visby Folkdansgille till originellaste klädsel i paraden. Då rann tåren på mig när våra Hassar, Hasse Erlandsson och Hasse Burell, tillsammans med sina döttrar stod på scen och mottog en fin tallrik och applåder. Kvällen kändes ju väldigt rolig efter denna start.

Gunilla

4.

Kungshol måndagen den 4 augusti 1980

Frukestgänget uppe med tuppen kl 07.00. Vädret strålande sol och varmt.

Kl 07.30 ringde Bertil i vällingklockan länge och ordentligt (protest senare på dagen från våra grannar scouterna att de väckts för tidigt).

Kl 07.40 gymnastik med spänstfenomenet Ingrid R. i 15 min. Därefter motionsslingan, 2.5 km, med efterföljande bad i ån för de vågade annars dusch med varmt vatten.

Mellan 08.00 - 09.00 frukost.

Träning kl 09.00 Kaj först på plats. Efter träningen fria aktiviteter. Lunch på egen hand.

Kl 13.00 samling för en utflykt omkring Siljan. Första anhalten Hjortnäs-gården, ett museum med tennfigurer, en fantastisk samling. Där fanns alla de gamla kungarna och deras soldater, mycket utländska figurer och bl a figurer med Leksandsdräkten i alla dess varianter, ägaren ställde själv upp som berättare och ciceron.

Klockan började gå mot kaffedags och vi körde vidare till Klockargårdens Hemslöjdsgård välkänt för sina våfflor (det hade personalen tydligen aldrig hört talas om) men kaffe och annat småbröd fick vi så småningom. Under tiden hann vi gå och titta i butiken. De flesta kom nog hem med en påse därifrån.

Vädret hade försämrats betydligt, regn och dimma. Utflykten avbröts och hemfärden skedde när och hur man ville.

Senare på kvällen ett litet samkväm med allsång och dans.

Anders och Eva
Bertil och Ing-Marie
Marie och Johanna

5.

Tisdag 5/8-1980

Väckarklockan Marita vaknade ej kl. 7 så Gunnel fick rycka in istället. Efter väckningen skulle Gunnel och Jonas hissa flaggan men misslyckades tyvärr med uppgiften så Seved och Hasse E fick göra om det.

Uppslutningen vid gymnastiken och psrångmarschen var dålig, Beror det på vädret eller sena kvällar??

Efter frukosten började träningen kl. 09.00 med en akademisk kvar x 2, och ~~xxx~~ pågick sedan under förmiddagen.

Vid middagstid splittrades gänget med att de flesta åkte till Falu koppargruva. En fantastisk men smutsig upplevelse. Resten av gänget handlade upp sina pengar på stan, utom Inga-lill, Marie och Mikael som gick till Springkällan.

Eva, Anders och Anna begav sig idag hem till Gotland, men istället dök Bosse och Maggan upp.

Kvällen tillbringade de flesta i Rättviksparken. Fransmännen hade en uppvisning ihop med ett svenskt danslag och senare på kvällen dansade finnarna upp. I pausen på den allmänna dansen, lärde de franska dansarna ut några smådanser till publiken. Svettigt men också roligt.

Slutligen skall nämnas att barnen har bildat gamförbundet.

Gittan, Marita, Gunnel, Therese, Inga-lill, Jonas

ONS. 6/8

På onsdagsmorgonen kom vi i musiklogementet upp i god tid (morgonpigga Gunilla D), för att ta itu med fukosten.

Purrningen av dom andra skedde vid sjutiden för vi kulle iväg till Venjan på kanotfärd.

Vid åttatiden åkte vi iväg nästan mangrant med regnet hotfullt hängande över oss.

Efter en bilresa på en skogsväg där man ibland såg sin egen bagagrelucka i kurvorna anlände vi till Venjans kanotuthyrning.

Efter instruktion om hur en kanot skall framföras anträdde vi våra farkoster och påbörjade en paddlingsfärd som varade i ungefär en timme och med sällskap av ett strilande sommarregn.

Vid vändplatsen tändes en skön brasa och den befintliga grillen sattes också igång.

En bil med torr bed och med de minsta barnen hade i förväg kommit till vändplatsen.

Efter en liten väntan till kom då korven, moset, mackorna, och lingondröckan som intogs med härlig aptit.

Hemresan skedde under mer rakare former för de flesta hade nu fått kläm på hur man styr en kanot plus att vi hade medström hem.

Noteras kan att en farlig kanot fanns med (Kajs). Med hungern slitande i tarmarna försökte han preja grannkanoten som medförde ett kexpaket som var ämnat för barnen i den prejades kanot (Almbergs).

Vid tillbakakomsten drack vi kaffe och bulle vid kanotuthyrningen som markerade slutet på utflykten.

Därefter skingrades vi i olika bilar för hemdestination Kungshol, där vi hade dansträning vid sextiden.

Vid åttatiden på kvällen skulle vi titta på Sid Jansson, Björn Ståbi och Pers-Hans som uppträdde nästgårds på andra sidan bergsknallen, men efter bara några minuter öppnades himlens port och vattnet stod som spö i backen. Vi flydde in i skydd av hustak och träd, men då det inte ville sluta sprang vi hem och tog en kvällsfika istället.

Detta var väl i korta drag vad som hände onsdagen den 6 augusti 1980.

Fredag 1980-08-08 Rättvik(Kungshol).

Denna dag hade vi kökshandräckning: Kate och Lars Jonsson med sina barn Andreas och Alexandra samt jag. Mitt deltagande blev inte särskilt omfattande och arbetet inte speciellt betungande. I praktiken bara att hissa flaggan. Eftersom vi bor i en scoutstuga så var jag noga med att göra fast flaggan med knopar enl handboken. Då flaggan hängt uppe en stund i vinden rappade en knop ur på grund av en dålig schackel. Ack ja. Till skillnad från övriga dagar bjöd denna dag på uppehållsväder men naturligtvis inte sol. Träning för scendelen på scenen i Rättviksparken under förmiddagen. På eftermiddagen spridd verksamhet. För egen del begav jag mej tillsammans med Ingrid och Peter Ringborg till Furudals bruk i Ore. Enligt programmet "Visor och låtar på gehör, ett program med lärare och elever från Rättviksdansens polske-, låtspels-, blåsar- och viskurser". I låtspelet hade Åsa Ringborg deltagit. Bland blåsarna syntes Bitte Fagerström, Gotlands Hopp och i viskursen fanns Gittan Eriksson f.d. ledare i Gotlands Hopp och Anneli Jakobsson också Gotlands Hopp. De två senare framträdde med en snappsvisa från Gotland sjungen på gutamål "Takk för seupen som vör fikk" fast en längre variant än den gamla vanliga. Middag á 16:- äts i matsalen. På kvällen var vi, några stycken dansintresserade, i parken där den spanska gruppen hade en uppvisning. På dansbanan spelade Orsa spelmannslag upp till gammeldans. Senare på kvällen ordnade spanjorerna ett litet hålligång i Rotundan. Gunnel, Majta, Gittan med Jonas och jag deltog däri med liv och lust, i vart fall en del av oss. Vid 11-snåret var det dags att återgå till förläggningen.

Walle B

Lördag 9/8

Finaldags! Dagen för våra uppvisningar i Rättsrik var inne. Vi var på plats i Rättsriks Gammalgård vid toftiden efter att som så många gånger "fört" under sommaren ha packat och bärat och transporterat all rekvisitan till dansbarnen. "Förj med Arne och Kerstin genom danshistorien". Historiedelen med gotlandsbröllopet stod på programmet i gammalgården på eftermiddagen medan den avslutande scendelen skulle dansas på Rättsriks-parkens stora scen samma kväll.

Vi riggade upp en omklädningsplats mellan två timrade bodar som utade sig mot vatten, bar bänkar och druckade till bröllops bakom Arnes täta släpung alltmedan grå skyar svealte över oss - skulle det bli regn?

Evenemanget inleddes med att deltagande danslag paraderade genom gammalgården och bland publiken ner till dansplatsen där inets midsommarstång på dalaris stod kvar. Omkring oss fanns grupper av många nationaliteter: fransmän, belgare, amerikaner. Rättsriks spelmannslag och barndanslag gick i fätan och vi bildade kö med fanbärare Hasse E, musik och

2
gotlands- inft. dräktklädda dammer.

Många fina framträdanden gjordes. Rättrikes barnlags första offentliga uppvisning, belgisk fankastare, fransk byfest och flera andra. Molnen kunde inte hålla sig längre än till fransmännens dans då ett sakta strilande utbröt. Men stora franska färgglada paraplyer fanns i beredskap och hölls över de fantastiska vevlitorna - spelet och dansen kunde gå vidare.

De franska paraplyerna räddade även vår musik medan dansarna och bröllopsgäster tappert gjorde sitt iblotom. Vi hade ett något redkortat program vilket kändes tråkigt för historiedelen men fördelaktigt för bröllopet då gästerna inte hann lyfta gaffeln innan det var bruttbordet Leveds tur att tala. Efter one-step och Lambeth walk störtade rockkungen Bettil in ackompanjerad av Arnes och Kerstin byggande och pastorikan Ingrid och skaffarfar Kalle samstosa försök att hänga med i svängarna. Som avslutning sjöng vi unisont men med många stämmor "Sommaren kommer och vinkade oss bort från publiken.

Efteråt hördes många positiva kommentarer om vårt program. Fransmännen som själva varit inne på liknande idéer om temaprogram

tyckte det var särskilt positivt att våra ungdomar deltog och att de agerade så naturligt. Några från Pataholm undrade från vilken teater en del av oss kom!

Vi tog farväl av Hoffmanns som nästan med 1700-talskläderna på kostade sig i bilen för att komma med nattfärjan från Nyköp. Vi andra fick en sen middag på Rättsskolan och hann med en liten andhämtningspass på Kungshöl före kvällens evenemang i Rättvisparken.

Regnet störlade envetet hela kvällen vilket medförde en del ändringar och därmed försening för det program som vi efter intensiva förhandlingar av Hasse B och Hasse E fått delta i. Man kunde därför se våra dansare och spelmän nervöst irra kring och försöka hänga upp sina dräkter lite här och där i avvaktan på att vi skulle få tillträde till scenutrymmena. När vi så småningom vid niotiden äntligen kom in bakom scen intamm sig den riktiga premiärställningen med skälvande knän och stela fingrar. Men sedan Bengt Sändh tagit upp en improviserad parodi på uppuppläringsförelset och vi buggat till tonerna av sånggruppen Cumulus' riviga låtar kändes det betydligt bättre.

Så blev det då vår tur. Programledaren Sid Jansson presenterade: Visby Folkdansgille! och Hasse B. fick själv berätta om vårt program. Musikern intog under tiden sina platser vid sidan av scenen, Hasse intog sin plats bland dansarna bakom scen-draperierna och så - pang! Till Karjalainens toner svävade dansarna in och vi kunde så smivringom se hur glada leenden spred sig på deras ansikten. Det kaffade! Och det hördes också på applåderna från den mer än tusenhövdade publiken i synnerhet efter Kadrija 80.

Efteråt utbröt något av ett glädjens bland oss bakom scenen. Vilken lycka och lättnad. Vi klarade det!

Glädjen förstärktes av nästa programpunkt, en strålande utförd oxdans av en jättestor dansare och en pytteliten belgier som gjorde en dittills aldrig skändad tolkning av dansen. Ett av de avslutande programinslagen på kvällen om ett allspel där samtliga utländska gästande spelare tillsammans med rättvikarna spelade Gärdebylåten med fioler och veblor, gitarrer och kastanjeter, dragspel, horn och sopransax i en stön blandning.

Den sena tidpunkten fick många av oss att åka hem till Kungshöl för en nattmacka och lite eftersnack medan andra stannade i Rättvik för att se och höra den avslutande fackeldansen.

P.R

Peter Ringborg